

13.6.2011

8660/2011/166

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

MAA- JA METSÄTALOUS-
MINISTERIÖ

15. 06. 2011

HARE MMM 023:00/2011

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 12.5.2011, MMM023:00/2011

LAUSUNTO TENOJOEN KALASTUSSÄÄNTÖÖN JA TENOJOEN SIVUVESISTÖJEN KALASTUSSÄÄNTÖÖN LIITTYVISTÄ UUDISTUSTARPEISTA

Lapin poliisilaitos toteaa lausuntonaan seuraavaa.

1. Viranomaistoiminnan organisointia koskeva uudistustarve

Lapin poliisilaitos on esittänyt Poliisihallitukselle, että Tenojoen kalastussäntelyyn liittyvät nimismiehen tehtävät siirrettäisiin jonkin toisen viranomaisen hoidettavaksi. Poliisilaitos toistaa tässä yhteydessä uudistustarpeen, ja liittää oheen esityksensä, josta käy tarkemmin ilmi perustelut.

Kalastussäännöksiä tulisi muutoinkin viranomaisten osalta päivittää niin, että siinä mainitaan oikeat toimivaltaiset viranomaiset.

2. Muutostarpeet valvonnan näkökulmasta

Tenojoen kalastussäännön V luvun 12 §:n 3 momentti ja 5 momentti sekä Tenojoen sivuvesistöjen kalastussäännön 5 luvun 11 §:n 2 momentti tulisi kokonaisuudessaan uudistaa. Pyydyksiin käytetyt materiaalit ovat muuttuneet ja kehittyneet siten, että havaspyydysten valmistajat, kalastajat ja kalastusta valvovat viranomaiset eivät todellisuudessa pysty toteamaan, onko pyydys laillinen vai ei. Denieri paksuuden mittayksikkönä aiheuttaa sen, että käytännössä paksuutta on mahdoton todeta valvontatilanteessa.

Tenojoen kalastussäännön V luvun 12 §:n 4 momentti ja Tenojoen sivuvesistöjen kalastussäännön 5 luvun 11 §:n 3 momentti tulisi muuttaa siten, että monofilament nailonlangan paksuus saisi olla enintään 0,15 mm, sillä 0,20 mm:nä se on liian vahvaa. Käytännössä tittiä saadaan saaliiksi näillä verkoilla paljon. Molempien kalastussääntöjen muuttaminen siten, että langan paksuus saisi olla enintään 0,15 mm vaikuttaa oleellisesti titin verkko-kalastukseen Inarin- ja Skietshamjoessa sekä Utsjoen järvilaajentumissa.

Tenojoen kalastussäännön V luvun 16 §:n 2 momentin ja Tenojoen sivuvesistöjen kalastussäännön 5 luvun 14 §:n 2 momentin erät maininnat ovat liian epäselviä (järvissä/järvilaajentumissa muun kalan kuin lohien pyyntiin 200 metriä kauempana joen niskaa tai suuta). Muun kalan kuin lohien pyyntiin tarkoitettuja verkkoja on havaittu asetettavan pyyntiin varsinkin Utsjoen järvilaajentumissa virtapaikkoihin, joita muodostuu saarten salmi-kohtiin. Ne eivät ole jokea, mutta lohi nousee niiden kautta ja joutuu pyydyksiin, joita ei ole tarkoitettu kalastussääntöjen mukaan lohien pyyntiin.

Tenojoen kalastussäännön V luvun 17 §:n 2 momentti ja Tenojoen sivuvesistöjen kalastussäännön 5 luvun 15 §:n 2 momentti sisältävät hyvin epäselviä määritelmiä. Ne tulisi muuttaa niin, että kalastajat ja kalastuksenvalvojat ymmärtävät niiden tarkoituksen.

Tenojoen sivuvesistöjen kalastussäännön 3 luvun 3 §:n 1 kohta tulisi muuttaa. Kohdassa viitataan saman kalastussäännön 10 §:n 3 momenttiin, joka ei tähän liity mitenkään.

Apulaispoliisipäällikkö

Markku Kynsilehto

LIITTEET

Lapin poliisilaitoksen esitys Tenojoen kalastuspiirin kalastussäännössä mainittujen nimismiehen tehtävien siirtämisestä toiselle viranomaiselle

8.3.2010

Poliisihallitus
PL 302
00101 Helsinki

ESITYS TENOJOEN KALASTUSPIIRIN KALASTUSSÄÄNNÖSSÄ MAINITTUJEN NIMISMIEHEN TEHTÄVIEN SIIRTÄMISESTÄ TOISELLE VIRANOMAISELLE

Yleistä Tenojoen kalastuksen sääntelystä

Suomen ja Norjan välillä on vakiintunut yhteistyö Tenojoen lohenkalastuksen sääntelystä. Sääntelyllä on pitkä historia, sillä ensimmäinen kalastussääntö Suomessa annettiin vuonna 1873. Sen jälkeen sääntelyä koskevia sopimuksia on uusittu useita kertoja. Voimassaolevat Tenojoen kalastuksen sääntelyä koskevat sopimukset ovat tulleet voimaan 1.1.1990 (asetus Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön voimaansaattamisesta sekä sopimuksen ja kalastussäännön eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta, 94/1989; Suomen tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan välinen SOPIMUS Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä; Tenojoen kalastuspiirin kalastussääntö).

Tenojoen kalastuksen sääntelyllä on ollut kolme keskeistä tavoitetta. Ensimmäinen tavoitteena on ollut säilyttää ja lisätä Tenojoen lohikantaa. Toisena tavoitteena on ollut turvata paikkakunnan väestön lohenkalastukseen perustuva elinkeino ja kolmantena tavoitteena kohtuullisen osan varaaminen lohenkalastuksesta virkistyskalastajille.

Suomessa Tenojoen kalastussopimuksen ja -säännön ylimpänä viranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriö. Sopimusjärjestelmässä alue- ja paikallistasolla toimivaltaisia viranomaisia ovat olleet Lapin lääninhallitus ja asianomainen nimismies sopimusasiakirjoista tarkemmin ilmenevissä asioissa.

Lapin lääninhallituksen ja asianomaisen nimismiehen rooli sopimuksissa on nähtävä historiallista taustaa vasten. Lääninhallitus on ollut yleishallintoviranomainen aluetasolla ja nimismies paikallistasolla. Näiden viranomaisten rooli toimijoina on ollut ymmärrettävää tilanteessa, jossa erityisviranomaisella ei ole ollut toimivaa organisaatiota alue- ja paikallistasolla. Lääninhallituksen ja nimismiehen tehtävien siirtäminen jonkun muun hoidettavaksi on ollut esillä ainakin 1970- ja 1980-luvuilla sopimuksen uudistamistarkasteissa. Ne eivät kuitenkaan tuolloin johtaneet sopimustekstiä koskeviin tarkistuksiin.

Tiettyjen tehtävien määrittäminen Lapin lääninhallituksen ja asianomaisen nimismiehen hoidettavaksi on aikanaan ollut käytännöllistä. Nimismies on

virkamiehenä toiminut lääninhallituksen alaisuudessa ja ohjauksessa, jolloin Tenojen kalastuksen järjestelyyn liittyvät asiat on ohjauksen ja valvonnan näkökulmista ollut helppo järjestää. Toisaalta tiettyjen tehtävien määrittäminen nimismiehen hoidettavaksi on ollut perusteltua, koska nimismies toimi paikallistasolla ja tunsu toimialueensa ja sen erityispiirteet hyvin. Nykyisessä kalastussäännössä asianomaisena nimismiehenä on toiminut Inarin piirin nimismies ja kihlakuntaudistuksen jälkeen Inarin-Utsjoen kihlakunnan nimismies.

Lapin lääninhallituksen Tenojen kalastussopimukseen liittyvät tehtävät siirrettiin vuonna 2000 Lapin TE-keskukselle. Tämä on aiheuttanut joitakin ongelmia kalastussäännössä määriteltynä nimismiehen tehtävien suhteen, koska Lapin TE-keskuksella ei ole ollut sitä ohjaus- eikä valvontavaltaa nimismieheen nähden kuin Lapin lääninhallituksella oli.

Valtion paikallishallinnossa tapahtuneet muutokset

Poliisilaitos voidaan nykyään katsoa erityisviranomaiseksi, jonka keskeisin tehtävä on määritelty poliisilaissa. Sen lisäksi eräissä muissa laeissa on määritelty poliisille kuuluvat tehtävät. Tunnusomaista näille tehtäville on, että ne jollakin tavalla liittyvät poliisin perustehtävään yleisen järjestyksen ja turvallisuuden turvaamiseksi tai rikosten estämiseksi ja selvittämiseksi.

Kuten edellä on todettu, nimismies on ollut yleishallintoviranomainen, joka on hoitanut poliisi-, ulosotto- ja syyttäjätöiden. Sen lisäksi nimismiehellä on ollut hoidettavanaan sellaisia yleishallinnollisia tehtäviä, jotka eivät ole selkeästi kuuluneet millekään erityisviranomaiselle taikka erityisviranomaisen toimipaikka ei alueellisesti ole ollut riittävän lähellä tehtävän suorittamispaikkaa.

Nimismiehen tehtäväkenttää on valtionhallinnon kehittämisessä supistettu 1990-luvulta alkaen. Valtakunnallisesti merkittävin muutos tässä mielessä oli vuonna 1997 toteutettu valtion paikallishallinnon järjestäminen kihlakuntiin. Nimismiesjärjestelmä lakkautettiin pääosin ja käytännössä vain Lapissa se säilyi osittain. Nimismiesjärjestelmän säilyttäminen perustui poliisin hallinnosta annetun lain 6 a §:ään, joka mahdollisti eri tehtävien hoidon keskittämisen perustamalla nimismiehen virka. Nimismiehen virka perustettiin mm. Inarin-Utsjoen kihlakuntaan, joten Tenojen kalastuspiirin kalastussäännön näkökulmasta paikallishallinnon uudistuksella ei tässä vaiheessa ollut merkitystä.

Kihlakuntaudistuksen yhteydessä nimismiesten tehtävien karsiminen jatkui. Nimismiehiltä jäi pois syyttäjätehtävät lukuun ottamatta Käsivarren ja Kittilän nimismiehiä. Tehtävät siirrettiin uudelleen organisoidulle syyttäjälaitokselle. Vuoden 2008 alusta nimismiesten tehtävien siirrot jatkuivat. Nyt tehtävistä siirrettiin pois ulosottotehtävät kihlakunnanvoudeille. Kittilän ja Käsivarren nimismiesten syyttäjätehtävät oli jo 1.4.2007 siirretty kihlakunnansyyttäjille. Edellä mainittujen tehtäväsiirtojen jälkeen nimismiehet toimivat pelkästään poliisilaitoksen päällikkönä, ja heidän tehtävänsä muodostuivat samansisältöiseksi kuin poliisipäälliköiden tehtävät poliisilaitoksen johtajana. Nimismiesten roolin paikallisena yleishallintoviranomaisena voi katsoa päättyneen viimeistään tässä vaiheessa.

vimmin sopisivat Lapin ELY-keskuksen kalatalousyksikön hoidettavaksi. Neuvottelussa myös todettiin, että tehtävien siirto kalatalousyksikölle tulisi toteuttaa mahdollisimman nopeasti ja mieluummin jo ennen tulevan kalastuskauden alkua.

Poliisilaitoksen mukaan nykyinen järjestely edellyttää uudistamista ja tilanteen selkiennyttämistä. Tenojoen kalastuspiirin kalastussäännössä on eräät tehtävät määrätty asianomaisen nimismiehen hoidettavaksi. Kyseistä virkaa ei enää ole eikä myöskään sitä poliisilaitosta, johon virka on ollut sijoitettuna. Kysymys on nimismiesjärjestelmän yleishallinnollisesta tehtävästä, joka on luonteeltaan ainutkertainen ja määrätty vain ao. nimismiehen eli Inarin-Utsjoen nimismiehen hoidettavaksi. Poliisilaitoksen käsityksen mukaan tässä tilanteessa ei ole täysin selvää se, että Lapin poliisilaitoksella olisi automaattisesti toimivaltuus suorittaa edellä mainitut tehtävät, vaikka Tenojoki kuuluukin poliisilaitoksen toimialueeseen. Jos toimivaltuuden katsotaankin olevan olemassa, niin joka tapauksessa tehtävien luonne huomioidaan ottaen ne tulisi siirtää toiselle viranomaiselle. Sen vuoksi poliisilaitos esittää, että poliisihallitus ryhtyisi toimenpiteisiin Tenojoen kalastuspiirin kalastussäännössä mainittujen asianomaisen nimismiehen tehtävien siirtämiseksi kalatalousasioihin perehtyneen erityisviranomaisen hoidettavaksi.

Poliisipäällikkö

Martti Kallio

Apulaispoliisipäällikkö

Markku Kynsilehto

LIITTEET

Tenojoen kalastusjärjestelyjä koskevat sopimukset

